ОТЗЫВ

на диссертационную работу Еламановой Айнур Султановны на тему «Социореадаптация молодых матерей-одиночек (на примере г.Алматы)» представленную на соискание ученой степени доктора философии (PhD) по образовательной программе «8D11401- Социальная работа»

Диссертационная работа Еламановой А. С. представляет собой комплексное научное исследование, посвящённое актуальной социальной проблеме – процессу социореадаптации молодых матерей-одиночек. Актуальность темы не вызывает сомнений, учитывая рост числа неполных семей, уязвимость данной категории населения, а также необходимость совершенствования механизмов социальной поддержки и защиты.

Структура и содержание диссертации логично выстроены и включают три главы. Формулировка темы, объекта, предмета, теоретической и практической значимости исследования, цели и задачи работы, выдвинутой гипотезы свидетельствуют о высокой научной подготовленности автора.

В первой главе «Теоретико-методологические основы социореадаптации матерей-одиночек» автор диссертационного исследования, Еламанова А., последовательно раскрывает социокультурные детерминанты положения матерей-одиночек в обществе, представляет обоснованный анализ факторов, влияющих на социальное восприятие и статус женщин, воспитывающих детей без партнёра. Особое внимание уделяется стигматизации, гендерным стереотипам и культурно-ценностным установкам. Здесь дается методологический анализ понятия социореадаптации, где чётко разграничивается понятия адаптации, социализации, социальной реадаптации. Представлены современные подходы к исследованию данной категории, что создаёт устойчивую теоретическую базу для дальнейших эмпирических изысканий.

Во второй главе работа приобретает прикладной характер. В разделе 2.1 дан анализ нормативно-правовых документов Республики Казахстан, касающихся социальной защиты матерей-одиночек. Особый интерес представляет раздел 2.2, в котором выполнен сравнительный анализ международного опыта. Работа демонстрирует широкий кругозор автора, а также способность применять лучшие зарубежные практики к отечественному контексту. Представлены примеры политики поддержки одиноких матерей в Польше, Франции, Великобритании, в странах Скандинавии (Норвегии, Дании), США, Японии, Китая и РФ, что обогащает исследование.

Третья глава является наиболее ценной в прикладном аспекте. Здесь представлен анализ деятельности общественных и социальных организаций в г. Алматы, оказывающих помощь молодым матерям-одиночкам. Автор демонстрирует владение эмпирическим материалом, опираясь на интервью, кейсы и наблюдение. Эмпирической базой исследования послужили транскрипты экспертных интервью и данные официальной статистики, кейсы молодых мам одиночек. В качестве экспертов к интервью были привлечены

эксперты в области психологии, социальной работы и сотрудники кризисных центров.

Автор освещает процессы социореадаптации молодых мам одиночек в условиях трудной жизненной ситуации, акцентируя внимание на психоэмоциональных, правовых и экономических аспектах. В работе изложена технология социореадаптационной работы молодых мам с детьми, где главной целью является содействие социальной реадаптации и интеграции молодых мам-одиночек в общество, повышение их социального статуса, самодостаточности и качества жизни.

Работа отличается логической структурой, глубиной анализа, актуальностью и практической значимостью. Автор демонстрирует высокий уровень научной подготовки, умение проводить комплексный анализ проблемы, использовать междисциплинарный подход и предлагать обоснованные решения.

Хотелось бы подчеркнуть, совместные опубликованные статьи в зарубежном издании, входящим в международную базу научных журналов Scopus, в сборниках Всероссийского демографического форума с международным участием, в ведущих рецензируемых научных журналах и изданий, рекомендованных Высшей аттестационной комиссией Министерства образования и науки РФ, что свидетельствует о требовательности диссертанта к себе и своим трудам.

Оценивая работу Еламановой А.С., в целом следует признать, что она обладает теоретической и научной значимостью, полностью соответствует всем предъявляемым требованиям к диссертациям по образовательной программе «Социальная работа» и представляет собой самостоятельное научное исследование. Имеющиеся замечания единичны, не носят принципиального характера и не умаляет достоинств диссертационной работы, не влияют на ее положительную оценку. Замечания по содержанию: желательно было бы несколько шире интерпретировать практическую ценность диссертационной работы, включая внедрение практических результатов.

Диссертационную работу можно рекомендовать к защите. Она заслуживает высокой оценки, а её автор – присуждения соответствующей учёной степени.

Доктор социологических наук, профессор,
заместитель директора по научной работе,
Институт демографических исследований
(ИДИ) ФНИСЦ РАН
«__» _____ 2025 г. Ростовская Тамара Керимовна

Подпись тов. Ростовской заверяю
Начальник отдела кадров А.Н. Соколов

119333, г. Москва, ул. Фотиевой, д. 6, к. 1

Телефон: +7(905)558-97-91, e-mail: rostovskaya.tamara@mail.ru

Еламанова Айнур Султановнаның "8D11401-Әлеуметтік жұмыс" білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға ұсынылған "Жас жалғызбасты аналарды социореадаптациялау (Алматы қаласы мысалында)" тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ПІКІР

А. С. Еламанованың диссертациялық жұмысы өзекті әлеуметтік мәселеге - жас жалғызбасты аналарды социореадаптациялау процесіне арналған кешенді ғылыми зерттеу болып табылады.Толық емес отбасылар санының өсуін, халықтың осы санатының осалдығын, сондай-ақ әлеуметтік қолдау мен қорғау тетіктерін жетілдіру қажеттілігін ескере отырып, тақырыптың өзектілігі күмән тудырмайды.

Диссертацияның құрылымы мен мазмұны қисынды түрде құрылған және үш тараудан тұрады. Тақырыпты, объектіні, тақырыпты, зерттеудің теориялық және практикалық маңыздылығын, жұмыстың мақсаттары мен міндеттерін, гипотезаны тұжырымдау автордың жоғары ғылыми дайындығын көрсетеді.

Бірінші тарауда «Жалғызбасты аналардың социореадаптациялаудың теориялық-әдіснамалық негіздері» диссертациялық зерттеудің авторы Еламанова А. жалғызбасты аналардың қоғамдағы жағдайының әлеуметтік-мәдени детерминанттарын дәйекті түрде ашады, балаларды серіктессіз тәрбиелейтін әйелдердің әлеуметтік қабылдауы мен мәртебесіне әсер ететін факторларға негізделген талдау ұсынады. Стигматизацияға, гендерлік стереотиптерге және мәдени құндылықтарға ерекше назар аударылады. Мұнда социореадаптация ұғымына әдіснамалық талдау жасалады, онда бейімделу, әлеуметтену, әлеуметтік бейімделу ұғымдары нақты ажыратылады. Осы категорияны зерттеудің заманауи тәсілдері ұсынылған, бұл одан әрі эмпирикалық зерттеулер үшін тұрақты теориялық негіз жасайды.

Екінші тарауда жұмыс қолданбалы сипатқа ие болады. 2.1-бөлімінде жалғызбасты аналарды әлеуметтік қорғауға қатысты Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық құжаттарына талдау берілді. Халықаралық тәжірибеге салыстырмалы талдау жасалған 2.2-бөлім ерекше қызығушылық тудырады. Шығарма автордың кең көкжиегін, сондай-ақ отандық контекстке ең жақсы шетелдік тәжірибелерді қолдану қабілетін көрсетеді. Польшада, Францияда, Ұлыбританияда, Скандинавия елдерінде (Норвегия, Дания), АҚШ-та, Жапонияда, Қытайда және Ресей Федерациясында жалғызбасты аналарды қолдау саясатының мысалдары келтірілген, бұл зерттеуді байытады.

Үшінші тарау қолданбалы аспектіде ең құнды болып табылады. Мұнда жас жалғызбасты аналарға көмек көрсететін Алматы қаласындағы қоғамдық және әлеуметтік ұйымдардың қызметіне талдау ұсынылған. Автор сұхбаттарға, жағдайларға және бақылауға сүйене отырып, эмпирикалық материалды меңгергендігін көрсетеді. Зерттеудің эмпирикалық негізі сараптамалық сұхбаттардың транскриптері және ресми статистика деректері, жалғызбасты жас аналардың жағдайлары болды. Сарапшылар ретінде сұхбатқа психология, әлеуметтік жұмыс саласындағы сарапшылар мен дағдарыс орталықтарының қызметкерлері тартылды.

Автор психоэмоционалды, құқықтық және экономикалық аспектілерге назар аудара отырып, қиын өмірлік жағдайдағы жалғызбасты жас аналардың әлеуметтік бейімделу процестерін қамтиды. Жұмыста жас аналардың балалармен әлеуметтік бейімделу жұмысының технологиясы көрсетілген, мұнда басты мақсат жас жалғызбасты аналардың қоғамға әлеуметтік бейімделуіне және интеграциясына ықпал ету, олардың әлеуметтік мәртебесін, өзін-өзі қамтамасыз ету және өмір сапасын арттыру болып табылады.

Жұмыс логикалық құрылымымен, талдау тереңдігімен, өзектілігімен және практикалық маңыздылығымен ерекшеленеді. Автор ғылыми дайындықтың жоғары деңгейін, мәселені жан-жақты талдай білуді, пәнаралық тәсілді қолдана білуді және негізделген шешімдерді ұсына білуді көрсетеді.

Шетелдік басылымда бірлескіп жарияланған мақалаларды атап өткім келеді, халықаралық ғылыми журналдар базасына кіретін Scopus, халықаралық қатысумен Бүкілресейлік демографиялық форумның жинақтарында, Жоғары аттестаттау комиссиясы ұсынған жетекші рецензияланған ғылыми журналдар мен басылымдарда Ресей Федерациясының Білім және ғылым министрлігі, бұл диссертацияның өзіне және оның жұмысына деген талапшылдығын көрсетеді.

А. С. Еламановаңың жұмысын бағалай отырып, оның теориялық және ғылыми маңызы бар екенін, "Әлеуметтік жұмыс" Білім беру бағдарламасы бойынша диссертацияларға қойылатын барлық талаптарға толық сәйкес келетінін және тәуелсіз ғылыми зерттеу екенін мойындау керек. Қолда бар ескертулер жеке, принципті емес және диссертациялық жұмыстың артықшылықтарын төмендетпейді, оның оң бағасына әсер етпейді. Мазмұны бойынша ескертулер: практикалық нәтижелерді енгізуді қоса алғанда, диссертацияның практикалық құндылығын біршама кеңірек түсіндірген жөн.

Диссертациялық жұмысты қорғауға ұсынуға болады. Ол жоғары бағаға лайық, ал оның авторы тиісті дәреже беруге лайық.

Әлеуметтану ғылымдарының докторы, профессор,
директордың ғылыми жұмыс жөніндегі орынбасары,
РҒА ФҒЗӘО демографиялық зерттеулер институты (ДЗИ)
"_" _____ 2025 ж. */Қолы/* Ростовская Тамара Керимовна

*/Дөңгелек мөр:РЕСЕЙ ФЕДЕРАЦИЯСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ*ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР ИНСТИТУТЫ ЖЕКЕ БӨЛІМ*ФЕДЕРАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК БЮДЖЕТТІК ҒЫЛЫМ МЕКЕМЕСІ ФЕДЕРАЛДЫҚ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ СОЦИОЛОГИЯЛЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ*бекітілген/*

/Қолы */қолы/ растаймын*
Кадрлар бөлімінің бастығы *Соколов А.Н.*

119333, Мәскеу қ., Фотиева к-сі, 6-үй,1-үй
Телефон: +7 (905) 558-97-91, e-mail: rostovskaya.tamara@mail.ru